

Informacija za roditelje

Muslimanska omladina izučava zanimanje u Švajcarskoj

Šta je cilj ovog upustva?

Oko 70% mladih u Švajcarskoj izučava, nakon završetka osnovne škole, neki zanat, to jest oni pohađaju temeljno obrazovanje. Iskustva su pokazala da strani, a naročito muslimanski mladi, daleko češće nego švajcarski mladi ostaju bez ikakvog obrazovanja, nakon završetka osnovne škole. Isto tako vrlo mali broj njih pohađa srednju školu. To doprinosi da oni ne dolaze do kvalifikovanog posla. Ovo pismeno upustvo želi ukazati da se i muslimanska omladina može integrisati u švajcarski radni svijet, uz uslov da su i roditelji i preduzeća otvoreni i fleksibilni.

Za koga je ovo upustvo namijenjeno?

Ovo upustvo je usmjereno roditeljima muslimanske omladine. U međuvremenu je uspostavljen zajednički rad između radnog savjetovališta, muslimanskih stručnjaka i predstavnika muslimanskih zajednica.

Život i obrazovanje u Švajcarskoj.

U Švajcarskoj su školsko i stručno obrazovanje veoma važni i centralni. Najmanje toliko važni trebali bi biti i za muslimansku omladinu. Što god čovjek više zna, veća je i mogućnost da se bolje snađe i brani. Pri tome je učenje jezika veoma bitno.

Šta se podrazumjeva pod pojmom temeljno zanatsko obrazovanje?

Temeljno zanatsko obrazovanje je izučavanje nekog obrtnog, industrijskog, poljoprivrednog, socijalnog ili odgojnog zanata. To obrazovanje traje 3 ili 4 godine. Takođe postoji i jedna dvogodišnja obuka za one mlade, koji imaju problema sa učenjem ili sa (stranim) jezikom. Tokom temeljnog zanatskog obrazovanja mladi imaju pretežno praktični rad u nekoj radnoj ustanovi, a opšte obrazovanje stiču u zanatskoj školi. Svršenici nekog zanata mogu raditi kao kvalifikovane zanatlije. Temeljno zanatsko obrazovanje je dobra osnova za različite karijere. Nakon njegovog završetka mladi mogu izučiti neki dodatni zanat, mogu se specijalizirati u svojoj struci ili nastaviti školovanje te postati rukovodioci. Nadarene zanatlije/zanatlije mogu takođe tokom njihovog stručnog obrazovanja da maturiraju. Tako im se pruža prilika da studiraju na nekoj od visokih stručnih škola ili da uz jednu dodatnu, pripremnu godinu školovanja pristupe studiranju na univerzitetu. Činjenica je da se radni svijet neprestano mjenja. Danas više nije dovoljno da se samo završi zanat i da je s učenjem završeno. Čovjek mora stalno nešto novo izučavati.

Kako odabrati «pravi» zanat?

U Švajcarskoj se može izučiti oko 250 različitih zanata. To su pretežno praktični zanati, ali postoje i oni zanati, kod kojih je znanje stranih jezika i iz matematike veoma važno. Uz to zanat mora da odgovara omladinki/omladincu. To znači, da izbor odgovarajućeg zanata nije nimalo lak, naprotiv. Omladina i roditelji se trebaju obavezno na vrijeme informisati (otprilike nakon 8. razreda osnovne škole) o mogućnostima obrazovanja, o zahtjevima i o traženju mjesta obuke. Tako se mogu lakše odlučiti za odgovarajući zanat i na osnovu toga saznaju, gdje i kome se mogu obratiti za potrebnu pomoć.

Gdje se mogu dobiti informacije i savjeti?

Mladi i njihovi roditelji mogu dobiti informacije na za to namjenjenim priredbama. Njima naravno trebaju prisustvovati i omladina i roditelji. Zanatska savjetovaništa nude isto tako brojne brošure o zanatima i o adresama radnih ustanova i škola. Pored svega toga, ako postoji još nejasnoća vezanih za osobni izbor struke/zanata, treba se obavezno prijaviti za osobni savjet na odgovarajućim mjestima (zanatska savjetovaništa). Adrese zanatskih savjetovaništa možete dobiti u školama ili u opštini.

Svaki kanton ima najmanje jednu stručnu/zanatsku konzultaciju: www.berufsberatung.ch > BIZ. Ta mjesta su češće poznata pod skraćenicama: U njemačkom-govornom djelu Švajcarske BIZ. U francuskom-govornom djelu Švajcarske OP, OSP, OCOSP.

Zašto je važno obrazovanje nakon završetka osnovne škole?

Bez obrazovanja nema dobro plaćenog posla. U Švajcarskoj je svakim danom potražnja za pomoćnim radnicama i radnicima sve manja. Nezaposlenost raste takođe i ovdje. Što je lošije obrazovanje, sve se teže nalazi radno mjesto. Djevojke se trebaju takođe školovati, da bi kasnije mogle, prema potrebi, donijeti doprinos porodičnoj zaradi. Današnje stanje u Švajcarskoj često zahtjeva od porodica koje imaju djecu, da oba roditelja zarađuju novce. Pored ostalog švajcarsko pravo ne obavezuje samo muškarca(oca) za izdržavanje porodice nego i ženu(mamu).

Da li su djevojke izložene opasnosti prilikom obrazovanja u preduzeću?

Švajcarski zakon štiti i muškarce i žene od seksualnog zlostavljanja na radnom mjestu. Poslodavci su odgovorni za to, da se svi zaposleni pridržavaju tih zakona.

Da li se islamski propisi o jelu i piću mogu pridržavati?

Većina obrazovnih mjesta su mala ili srednja preduzeća. Često ne posjeduju kantine, tako da mladi mogu ponijeti sa sobom jelo od kuće. Dok se u kantinama većih preduzeća nude često jela za vegetarijance, tako da pridržavanje islamskih propisa o jelu i piću ne predstavlja najčešće nikakav problem.

Treba imati na umu da: kuharski zanat uslovljava pripremanje svinjskog mesa, naravno ono se ne mora ni probati ni jesti. Isto tako u ugostiteljskoj struci mladi uče prodavati i servirati alkohol i o njemu savjetovati goste. Međutim nakon završenog školovanja postoji mogućnost zaposlenja na mjestima gdje se ne nudi svinjsko meso ili gdje se ne služi alkohol.

Može li se djevojka uprkos nošenju marame obrazovati/školovati?

U biti je školovanje djevojke koja nosi maramu moguće, ali odluka leži kod poslodavaca. Marama danas mnoge zbunjuje. U pojedinim radnim ustanovama (npr. banke) na određenim radnim mjestima postoje odgovarajući propisi o odjevanju, koji onemogućavaju nošenje marame. Iz navedenih razloga moraju i djevojke i roditelji dobro razmisliti i odlučiti se šta je za njih važnije, jer je sa maramom sa sigurnošću puno teže naći jedno obrazovno mjesto u nekoj radnoj ustanovi nego bez nje. Poslodavac je u osnovi potpuno slobodan u izboru svojih budućih zanatliki i zanatlija. Ako neka djevojka ipak želi nositi maramu, morala bi to prilikom predstavljanja poslodavcu dobro objasniti.

Obrazovanje u medicinskoj struci

Prije je i u švajcarskim bolnicama postojalo razdvajanje prema spolovima. Najmanje utoliko, da su žene bile njegovane od strane žena. To više nije tako, ali je moguće da žensko stručno medicinsko osoblje, nakon završetka temeljnog obrazovanja radi u jednoj od klinika za žene ili na ginekologiji. Između ostalog postoje raznobrojne mogućnosti specijaliziranja i daljeg školovanja u zdravstvenim zanimanjima (npr. laboratorija, babica), u socijalnim strukama ili domaćinskoj privredi.

Radni put

Nemoguće je uvijek izbjeći činjenicu, da postoji dugi (radni) put između mjesta stanovanja, mjesta obrazovanja i stručne škole. U islamskim ili tradicionalno orjentisanim društvima smatra se doduše nepristojnim, kada djevojke ili žene idu na dalek put bez pratnje. Treba da se zna, da se ti propisi odnose na sigurnost, ali ne i na uskraćivanje slobode kretanja ženama i djevojkama. Međutim na mjestima gdje je javna sigurnost prisutna, a to je u Švajcarskoj najčešće i slučaj, može se odustati od pratnje.

Većina djece – naravno i muslimanske - ovdje nastanjenih porodica će ostati u Švajcarskoj. Ako žele ovdje biti uspješni, moraju učiti da svoj kulturni i vjerski identitet usklade sa zakonima švajcarskog životnog i radnog svijeta.

www.berufsberatung.ch/migration
www.orientation.ch/migration

Deutsch: Muslimische Jugendliche lernen in der Schweiz einen Beruf, s. www.be.ch/biz-dokumente

Français: Des jeunes musulmans et des jeunes musulmanes apprennent un métier en Suisse, voir sous www.be.ch/op-documents